

พหุนิยมทางศาสนาของจอห์น ฮีก กับ ปัญหาเกี่ยวกับความเป็นจริง

นาย นภาเดช กาญจนะ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาปรัชญา

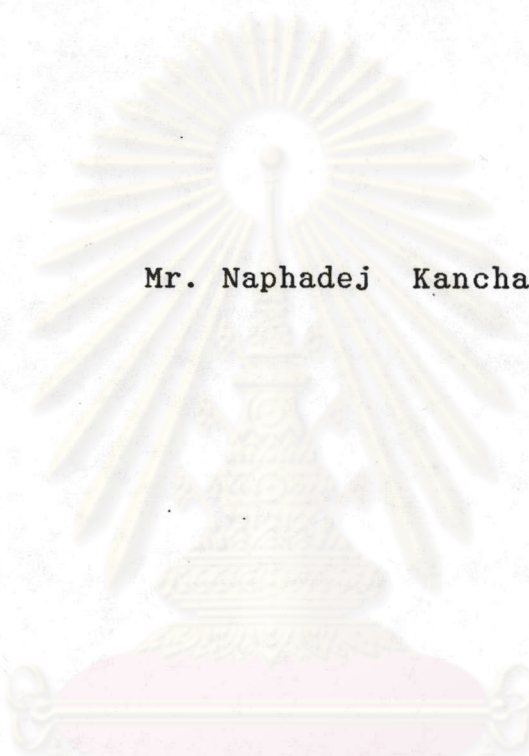
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-635-385-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

JOHN HICK'S RELIGIOUS PLURALISM AND THE QUESTION OF REALITY

Mr. Naphadej Kanchana

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Philosophy

Graduate School

Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-635-385-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

พหุนิยมทางศาสนาของจอห์น อีค กับปัญหาเกี่ยวกับ
ความเป็นจริง

โดย

นภาเดช กาญจนะ

ภาควิชา

ปรัชญา

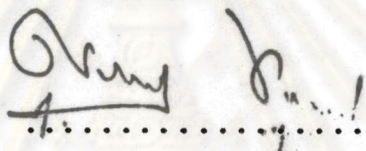
อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประทุม อังกูรโรหิต

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไสรัจจ์ หงศ์ลดารมภ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. มารค ตามไท)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประทุม อังกูรโรหิต)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไสรัจจ์ หงศ์ลดารมภ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณฯ สถาอานันท์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. สิริเพ็ญ พิริยจิตกรกิจ)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

นภาคช กาญจนะ : พหุนิยมทางศาสนาของ จอห์น ฮิก กับปัญหาเกี่ยวกับความเป็นจริง (JOHN HICK'S RELIGIOUS PLURALISM AND THE QUESTION OF REALITY)
อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ประทุม อังกูรโรทิต อ.ที่ปรึกษาร่วม : ผศ.ดร.โสรัจจ์
หงส์ลดารมภ์. 79 หน้า. ISBN 974-635-335-3

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อสร้างความชัดเจนต่อทฤษฎีพหุนิยมทางศาสนาและการอ้างเหตุผลในทฤษฎีพหุนิยมทางศาสนา ของ จอห์น ฮิก ส่วนแรกอธิบายทฤษฎีที่เกี่ยวกับฐานะของศาสนาต่างๆ คือ อินคลูซิวิสต์ เอ็กซ์คลูซิวิสต์ และพหุนิยมทางศาสนา ซึ่งพหุนิยมทางศาสนายังแบ่งได้เป็นพหุนิยมทางศาสนาแบบเอกภาวะ พหุนิยมทางศาสนาแบบสัมพัทธ์ และพหุนิยมทางศาสนาแบบพหุภาวะ โดยที่ทฤษฎีพหุนิยมทางศาสนาแบบเอกภาวะของฮิกได้รับอิทธิพลจากญาณวิทยาของคานท์ ส่วนที่สองได้มีการเสนอข้อโต้แย้งต่าง ๆ ที่มีต่อทฤษฎีของฮิก อาทิ ดี. ซี. ดี. พิลลิปส์ ที่เห็นว่าแนวคิดพหุนิยมทางศาสนาเป็นแบบสัมพัทธ์ หลังจากนั้นได้พิจารณาข้อเสนอของพหุนิยมทางศาสนาแบบพหุภาวะอันมีทั้งข้อดีและข้อบกพร่อง เช่นเดียวกับทฤษฎีของฮิก นอกจากนี้ยังมีข้อวิจารณ์ของ เวอร์แคมป์ที่ชี้ว่าฮิกยังคงมีปัญหาที่ไม่อาจอธิบายโลกที่เป็นจริงและการเชื่อมโยงระหว่างโลกที่เป็นจริงกับโลกที่ปรากฏได้ วิทยานิพนธ์นี้ยังพยายามเสนอทางออกแก่ทฤษฎีของฮิก คือการนำทฤษฎีเรื่องกฎธรรมชาติของท่านพุทธทาสมาอธิบายความเป็นจริงและนำวิธีการมองความเป็นจริงของท่านพุทธทาสที่ไม่มีมโนคติแบ่งแยกคู่ตรงข้าม อันทำให้ปัญหาการอธิบายโลกที่เป็นจริง และการเชื่อมระหว่างโลกที่เป็นจริงกับโลกที่ปรากฏลดน้อยลงไป

ศูนย์วิทยพัทธพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ปรัชญา
สาขาวิชา ปรัชญา
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต นภาคช กาญจนะ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.ดร.ประทุม อังกูรโรทิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผศ.ดร.โสรัจจ์ หงส์ลดารมภ์

C710588 : MAJOR PHILOSOPHY

KEY WORD: JOHN HICK / RELIGIOUS PLURALISM

NAPHADEJ KANCHANA : JOHN HICK'S RELIGIOUS PLURALISM AND THE QUESTION OF REALITY. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. PRATOOM ANGURAROHITA, Ph.D. THESIS CO-ADVISOR ASST. PROF. SORAJ HONGLADAROM, Ph.D. 79 pp. ISBN 974-635-385-3

This thesis aims at clarifying the arguments in John Hick's theory of religious pluralism. The first part is concerned with explaining the concept of inclusivism, exclusivism and religious pluralism. Religious pluralism, in particular, can be divided into three categories : absolute religious pluralism, relative religious pluralism, and pluralistic religious pluralism. Hick's absolute religious pluralistic position is influenced by Kant's epistemology. The second part concerns debates between Hick and Phillips, who believes in relative religious pluralism. Afterwards the thesis deals with pluralistic religious pluralism, which has both strong points and weak points in the same way as does Hick's theory. In addition, Verkamp argues that Hick has some problems explaining reality and the connection between reality and appearance. In the last part, I propose a solution to Hick's impasse. Buddhadasa's view on the law of nature is used for explaining reality. Buddhadasa's view about there being no binary opposite ideology is proposed to solve the problem of explaining the noumenon and the connection between the noumenon and the phenomenon.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....ปรัชญา

สาขาวิชา.....ปรัชญา

ปีการศึกษา.....2539

ลายมือชื่อนิสิต.....*ภาณุเดช กานมดง*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*ศ.ดร. อังคนิ*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....*ศิริวิทย์ เศวตวิวัฒน์*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีโอกาสสำเร็จได้ หากขาดซึ่ง คุณพ่อ คุณแม่ ผู้เห็น
ความสำคัญของการศึกษา และให้ความอนุเคราะห์แก่ลูกในทุก ๆ ด้าน

ท่านอาจารย์ประทุม อังกูรโรหิต อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ให้ความกรุณาตรวจ
ตราวิทยานิพนธ์ด้วยความละเอียดอ่อนเปรียบเสมือนเป็นมารดาทางการศึกษา ท่าน
อาจารย์มารค ตามไทคอยไต่ถามดูแลดุจดั่งบิดาทางการศึกษา อ.โสรัจจ์ หงศ์ลดารมภ์
ได้ให้ความเข้าใจในทฤษฎีความรู้ของคานท์ อ.สุวรรณ สถาอานันท์ผู้กระตุ้นความสนใจ
ใจในเรื่องพหุนิยมทางศาสนาของฮัก อ.ภัทรพร สิริกาญจน ผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับ
ท่านพุทธทาส อ.อุ๋ทอง ไชวินทะผู้สร้างพื้นฐานปรัชญาตะวันตก อ.สังวร พรหมเสน
และอ.จินดา จันทรแก้วที่ให้รากฐานทางศาสนา อ.มนตรี อุมะวิชนี ที่ให้ความรู้
ด้านบทกวีและพุทธศิลปะ อ.จุฑาทิพย์ อุมะวิชนี ครูผู้เป็นเสมือนแม่ที่ห่วงใยเมตตา
เอื้ออาทรแก่ลูกศิษย์ พร้อมกับสะท้อนวิถีชีวิตของการดำรงอยู่เพื่อสร้างสรรค์สังคม
ซึ่งคงคุณค่าเสมอ คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
และมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญทุกท่านที่ได้กระตุ้นพัฒนาสติปัญญา และที่จะขาดเสียมิได้คือ
ภิกษุ พุทธทาส อินทปัญญา พระผู้สร้างงานแปลที่ก่อห้วงปิติสุขอันล้ำลึกและเว้งว่างสุด
คณนา อันรวมไปถึงนักปราชญ์ นักคิด นักเขียน คีตกวี และศิลปิน ซึ่งมีได้เอ่ยนาม
ที่แต่งเติมจิตวิญญาณ คุณอภิรดี กาญจนะ น้องผู้ช่วยพิมพ์งานด้วยความอดุสาหะ คุณอรธ
อดุลย์อารยะรังษี คุณวิภาส ปรัชญาภรณ์ และเพื่อนพ้องน้องพี่ทั้งหลายได้ทำให้การศึกษา
ในจุฬามีความหมายยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เขียนมีไฟในการแสวงหาความเป็นจริงของชีวิตและ
สรรพสิ่ง พร้อมทั้งเห็นว่าเสรีภาพในการเลือกอย่างมีความรับผิดชอบยังคงมีอยู่จริง

กระนั้นก็ตาม คงมีผู้เกี่ยวข้องและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เขียน
ในมิติต่าง ๆ ที่ไม่อาจนำมากล่าวได้ทั้งหมด ซึ่งผู้เขียนขอขอบคุณด้วยความซาบ
ซึ้งใจยิ่ง ไว้ ณ ที่นี้

นภาเดช กาญจนะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1-3
2 ทฤษฎีพหุนิยมทางศาสนาของจอห์น ฮิก.....	4-25
3 ข้อถกเถียงเกี่ยวกับทฤษฎีพหุนิยมทางศาสนาของจอห์น ฮิก..	26-52
4 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	53-73
รายการอ้างอิง.....	74-78
ประวัติผู้เขียน.....	79

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย